SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 11
van **ILSE MALFROOT**
datum: 28 september 2022

---

aan **JO BROUNS**
VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Trendrapport 2020 - Kwetsbare groepen op de Vlaamse arbeidsmarkt

Om de werkzaamheidsgraad aan het einde van deze legislatuur tot 80 procent te verhogen, zal het cruciaal zijn om ondervertegenwoordigde groepen naar de arbeidsmarkt te leiden. Het rapport 'Kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt' van Steunpunt Werk beschrijft welke groepen, naargelang geslacht, opleidingsniveau, leeftijd en afkomst, ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt.

Het aandeel van niet-EU-allochtonen in de totale bevolking steeg in 2019 tot 8,5 procent (356.000 mensen). De werkzaamheidsgraad van deze groep ligt in 2019 op 61,9 procent, ten opzichte van 76,9 procent bij Belgen. We merken hier grote verschillen naargelang opleidingsniveau en geslacht: voornamelijk bij kortgeschoolde allochtonen en vrouwen afkomstig van buiten de EU ligt een groot onbenut arbeidspotentieel. Naast de lage werkzaamheidsgraad observeren we een uitzonderlijk hoge werkloosheidsgraad bij niet-Europese allochtonen ten opzichte van Belgen, met percentages van respectievelijk 9 procent ten opzichte van 2,7 procent. De grootste kloof in werkloosheidsgraad zien we bij kortgeschoolde vrouwen geboren buiten de EU en Belgische kortgeschoolde vrouwen (9,3 procent) en middengeschoolde niet-Europese mannen tegenover Belgen (8,7 procent). Bovendien is 47 procent van de werkloze personen geboren buiten de EU langdurig werkloos, ten opzichte van 23 procent bij dezelfde groep Belgen. Tot slot kent de groep niet-EU-allochtonen met 34 procent een grote groep niet-beroepsactieven ten opzichte van 24 procent bij Belgen.

Ook kortgeschoolde jongeren (15-24 jaar), studenten buiten beschouwing gehouden, kennen een bijzonder lage werkzaamheidsgraad (45 procent). Daarnaast bedraagt het aandeel neet-jongeren in 2019 een hoge 7,5 procent (neet: not in education, employment or training). Daarvan heeft de helft geen arbeidswens en 21,7 procent wil wel werken, maar is niet actief op zoek naar een job.

Ook de arbeidsreserve bij 58-plussers is aanzienlijk; minder dan de helft van de 60-plussers is aan het werk.

Hoewel het aandeel kortgeschoolden onder de beroepsbevolking aanzienlijk daalde tussen 2008 en 2019, van 28 procent naar 18 procent, blijft de werkzaamheidsgraad van deze groep onder de 50 procent. Bovendien is de bereidheid tot bijscholen, nochtans heeft deze groep er het meeste baat bij, met 9,8 procent opleidingsdeelname laag.

Tot slot bevindt zich heel wat arbeidspotentieel bij personen met een handicap. Slechts 45,6 procent van deze groep was in 2019 werkzaam.

Vlaams Parlement

De onderzoekers geven aan dat er bij de beschreven groepen veel progressiemarge op de arbeidsmarkt zit. Slagen we erin de werklozen, de beschikbare niet-beroepsactieven en de inzetbare niet-beroepsactieven uit de beschreven groepen aan het werk te krijgen, dan zal de werkzaamheidsgraad 5,3 procentpunt stijgen tot boven de beoogde 80 procent.

1. Zijn de cijfers over de arbeidsreserve in de beschreven groepen bekend bij de minister? Welke conclusies trekt de minister uit de ondertewerkstelling van de verschillende beschreven groepen?

2. Hoe verklaart de minister de ondertewerkstelling van de beschreven kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt? Welke mogelijke drempels worden door de verschillende groepen ervaren?

3. Welke strategieën worden aangewend om de beschreven kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt - kortgeschoolden, niet-EU-allochtonen, personen met een handicap, neet-jongeren en 58-plussers - te activeren? Hoe wordt er door VDAB maatwerk geboden?

4. Hoe gaat VDAB de beschreven kwetsbare groepen aanzetten om in een opleidingstraject te stappen?

5. Hoeveel personen uit de beschreven kwetsbare groepen (kortgeschoolden, niet-EU-allochtonen, personen met een handicap, neet-jongeren en 58-plussers) zijn van 2015 tot 2020 door VDAB toegeleid naar een opleiding? Graag een overzicht per toegeleide opleiding en volgende kenmerken van de participanten:

   a) geslacht;
   b) geboorteland;
   c) leeftijd;
   d) provincie.

6. Hoeveel personen uit de beschreven kwetsbare groepen (kortgeschoolden, niet-EU-allochtonen, personen met een handicap, neet-jongeren en 58-plussers) zijn van 2015 tot 2020 door VDAB toegeleid naar betaalde arbeid? Graag een overzicht per toegeleide sector en volgende kenmerken van de participanten:

   a) geslacht;
   b) geboorteland;
   c) leeftijd;
   d) provincie.

JO BROUNS
VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD
op vraag nr. 11 van 28 september 2022
van **ILSE MALFROOT**

---

1. Ja, deze cijfers zijn gekend. Het trendrapport is een gezamenlijke publicatie van mijn administratie (het Departement Werk en Sociale Economie) en het Steunpunt Werk. Een update is in de maak.

2. Uit het trendrapport van 2020 blijkt dat bij veel van deze groepen reeds stappen in de juiste richting gezet zijn, maar dat blijvende aandacht en continue samenwerking noodzakelijk is bij deze kwetsbare doelgroep.

   VDAB zet in op een en sluitend aanbod voor elke werkzoekende en heeft bijzondere aandacht voor deze kwetsbare groep. Deze worden door VDAB zelf begeleid in de sectorale teams of door de teams intensieve dienstverlening (afhankelijk van de afstand tot de arbeidsmarkt), maar evengoed door een heel ecosysteem aan sterke, expertisegedreven en complementaire partners. Door deze werking biedt VDAB maatwerk aan de meest kwetsbare werkzoekenden met een adequate aangepaste dienstverlening. Zij die extra ondersteuning nodig hebben, krijgen deze.

3. De reden waarom mensen niet actief zijn op de arbeidsmarkt zijn heel divers. Onvoldoende kennis van hun eigen kennen en kunnen, schroom om zich (opnieuw) op de arbeidsmarkt te begeven, vooroordelen van de omgeving, gebrek aan informatie/communicatie over wat er wel of niet kan, (digitale) laaggeletterdheid, onvoldoende toegang tot betaalbare en flexibele kinderopvang, mobiliteitsmoeilijkheden, tewerkstelling in tijdelijke (interim)contracten, medische problemen,… zijn een greep uit de mogelijke persoonlijke en contextfactoren waarmee kwetsbare groepen geconfronteerd worden.

   Verder huldigen niet alle werkgevers de inclusieve gedachte en werven vaak aan vanuit hun eigen referentiekader. De huidige krapte op de arbeidsmarkt zou een hefboom kunnen zijn om kwetsbaardere klanten een kans te geven op een duurzame tewerkstelling. Onderzoek wees trouwens al vaker uit dat werk een ideaal middel is om te participeren in de maatschappij.

4. Het traject van een klant die zich bij VDAB inschrijft, start met de inschatting van de afstand tot de arbeidsmarkt. Het resultaat van die inschatting bepaalt de richting van de begeleiding. Klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt worden zelf aan het stuur van hun loopbaan gezet in hun zoektocht naar een nieuwe duurzame job. Ze hebben daarbij toegang tot allerlei ondersteunende tools en kunnen ook altijd een hulpvraag stellen aan een VDAB-bemiddelaar.

   Klanten met een (zeer) grote afstand tot de arbeidsmarkt worden onmiddellijk in persoonlijke dienstverlening genomen door een bemiddelaar. De begeleiding kan sectoraal gebeuren wanneer de klant werkervaring heeft of voorkeur voor een bepaalde job. Wanneer de klant evenwel aankijkt tegen een aantal drempels, zullen die eerst worden weggewerkt in een intensief traject vooraleer er stappen naar werk kunnen worden gezet. In dit individueel traject staat maatwerk voorop.

   Afhankelijk van bijzondere noden eigen aan bepaalde klantengroepen kan het aanbod binnen de dienstverlening variëren. Zo is er bijvoorbeeld een aanzienlijk talig aanbod

voor klanten met migratieachtergrond, bestaan er tal van (outreachende partnerschappen- en de werking van de jongerenconsulenten van VDAB voor NEET-jongeren en is er een uitbesteding naar partners voor oudere langdurig werkzoekenden die werkgevers er moeilijk van weten te overtuigen dat hun competenties matchen met de competenties gevraagd in de vacature.

Wanneer uit de inschatting van de afstand tot de arbeidsmarkt blijkt dat er nog een aantal competenties ontbreken om de kloof te dichten tussen de ervaring van de klant (kennen en kunnen) en de realiteit van de huidige arbeidsmarkt, zal de klant in samenspraak met de bemiddelaar worden toegeleid naar een opleiding. Nadien gebeurt er opnieuw een inschatting om de volgende stappen richting duurzame tewerkstelling te bepalen.

Opleiding kan plaatsvinden in een VDAB-competentiecentrum, maar er wordt ook intensief samengewerkt met CVO's (centrum voor volwassenenonderwijs) en CBE (centrum voor basiseducatie). Indien nodig kan extra (taal)ondersteuning aangeboden worden. Om ongekwalificeerde personen alsnog een kans te bieden om een (arbeidsmarktgerichte) kwalificatie te behalen, kunnen deze gebruik maken van OnderwijsKwalificerende OpleidingsTrajecten (OKOT) in samenwerking met de centra voor volwassenenonderwijs.

5. Ik geef de cijfers mee van het aantal gestarte opleidingen (begeleid leren) door werkzoekende personen met een kwetsbaar profiel vanaf 2017. De cijfers vóór 2017 zijn niet vergelijkbaar gezien de definities en selectievoorwaarden veranderd zijn doorheen de tijd. NEET-jongere wordt niet als aparte categorie opgenomen in onze data. Er is geen mogelijkheid om de 58-plussers weer te geven, enkel de 55-plussers. Enige voorzichtigheid met deze cijfers is noodzakelijk want 1 persoon kan verschillende opleidingstrajecten starten én kan onder verschillende categorieën van kwetsbare groep vallen.

   a)

	geslacht	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal	M	24.103	25.231	27.559	18.779	22.031
	V	17.636	18.686	20.340	16.224	17.388
Eindtotaal		**41.739**	**43.917**	**47.899**	**35.003**	**39.419**
kortgeschoold	geslacht	2017	2018	2019	2020	2021
	M	10.195	10.568	11.297	7.070	8.739
	V	5.737	6.098	6.345	4.383	4.929

Eindtotaal		**15.932**	**16.666**	**17.642**	**11.453**	**13.668**
migratieachtergrond	geslacht	2017	2018	2019	2020	2021
	M	9.104	10.216	11.438	8.008	9.524
	V	6.234	6.917	7.810	6.209	7.008
Eindtotaal		**15.338**	**17.133**	**19.248**	**14.217**	**16.532**
arbeidshandicap	geslacht	2017	2018	2019	2020	2021
	M	2.916	3.314	3.528	1.401	1.728
	V	1.897	2.306	2.477	869	965
Eindtotaal		**4.813**	**5.620**	**6.005**	**2.270**	**2.693**
55-plusser	geslacht	2017	2018	2019	2020	2021
	M	815	867	1.249	807	1.043
	V	418	550	837	492	578
Eindtotaal		**1.233**	**1.417**	**2.086**	**1.299**	**1.621**

b) We delen het geboorteland op in 3 categorieën: Belgische nationaliteit, andere EU-nationaliteit en nationaliteit buiten de EU

	nationaliteit	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal	Andere EU - nationaliteit	3.890	4.304	4.794	3.656	4.126

	Belgische Nationaliteit	22.396	22.372	23.725	17.033	18.666
	Nationaliteit buiten EU	15.453	17.241	19.380	14.314	16.627
Eindtotaal	**Eindtotaal**	**41.739**	**43.917**	**47.899**	**35.003**	**39.419**
kortgeschoold	nationaliteit	2017	2018	2019	2020	2021
	Andere EU - nationaliteit	1.505	1.593	1.790	1.224	1.411
	Belgische Nationaliteit	7.635	7.735	7.629	4.683	5.522
	Nationaliteit buiten EU	6.792	7.338	8.223	5.546	6.735
Eindtotaal		**15.932**	**16.666**	**17.642**	**11.453**	**13.668**
migratieachtergrond	nationaliteit	2017	2018	2019	2020	2021
	Nationaliteit buiten EU	15.338	17.133	19.248	14.217	16.532
Eindtotaal		**15.338**	**17.133**	**19.248**	**14.217**	**16.532**
arbeidshandicap	nationaliteit	2017	2018	2019	2020	2021
	Andere EU - nationaliteit	315	453	484	181	195
	Belgische Nationaliteit	3.749	4.220	4.426	1.717	1.909
	Nationaliteit buiten EU	749	947	1.095	372	589
Eindtotaal		**4.813**	**5.620**	**6.005**	**2.270**	**2.693**

55-plus	nationaliteit	2017	2018	2019	2020	2021
	Andere EU - nationaliteit	143	163	250	176	215
	Belgische Nationaliteit	799	878	1.290	786	922
	Nationaliteit buiten EU	290	376	546	337	484
Eindtotaal		**1.232**	**1.417**	**2.086**	**1.299**	**1.621**

c)

	leeftijd	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal	-25 jaar	8.116	8.186	8.863	5.828	6.506
	25 tot en met 54 jaar	32.390	34.314	36.950	27.876	31.292
	55 jaar en +	1.233	1.417	2.086	1.299	1.621
Eindtotaal		**41.739**	**43.917**	**47.899**	**35.003**	**39.419**
Kortgeschoold	leeftijd	2017	2018	2019	2020	2021
	-25 jaar	3.491	3.539	3.720	2.282	2.765
	25 tot en met 54 jaar	11.937	12.609	13.211	8.753	10.334
	55 jaar en +	504	518	711	418	569
Eindtotaal		**15.932**	**16.666**	**17.642**	**11.453**	**13.668**

migratieachtergrond	leeftijd	2017	2018	2019	2020	2021
	-25 jaar	2.405	2.479	2.728	1.853	2.158
	25 tot en met 54 jaar	12.650	14.284	15.986	12.037	13.896
	55 jaar en +	283	370	534	327	478
Eindtotaal		**15.338**	**17.133**	**19.248**	**14.217**	**16.532**
arbeidshandicap	leeftijd	2017	2018	2019	2020	2021
	-25 jaar	897	937	912	290	372
	25 tot en met 54 jaar	3.743	4.451	4.702	1.891	2.172
	55 jaar en +	173	232	391	89	149
Eindtotaal		**4.813**	**5.620**	**6.005**	**2.270**	**2.693**
55-plus	leeftijd: detail	2017	2018	2019	2020	2021
Ja	55 tot en met 59 jaar	1.105	1.281	1.829	1.117	1.385
	60 tot en met 64 jaar	122	130	244	179	213
	65 jaar en +	5	6	13	3	23
Eindtotaal		**1.232**	**1.417**	**2.086**	**1.299**	**1.621**

d) We baseren ons hierbij de op verblijfplaats van de cursist. Uiteraard staat het de cursist vrij om in een andere provincie opleiding te volgen.

	provincie van de verblijfplaats	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal	Antwerpen	11.429	12.247	13.037	8.979	10.603
	Brussel	1.693	2.389	2.789	2.352	2.437
	Limburg	5.648	4.857	5.936	3.965	4.166
	Oost-Vlaanderen	8.382	8.949	9.602	7.594	8.383
	Vlaams-Brabant	6.603	7.145	7.729	6.097	6.739
	West-Vlaanderen	7.847	8.142	8.657	5.939	6.990
	Wallonië	83	82	78	49	72
	Buiten België	54	106	71	28	29
Eindtotaal		**41.739**	**43.917**	**47.899**	**35.003**	**39.419**
Kortgeschoold	provincie van de verblijfplaats	2017	2018	2019	2020	2021
	Antwerpen	4.777	4.992	5.314	3.259	4.053
	Brussel	819	939	939	628	851
	Limburg	1.826	1.490	1.761	1.012	1.217
	Oost-Vlaanderen	2.977	3.329	3.348	2.375	2.634
	Vlaams-Brabant	2.293	2.589	2.711	1.989	2.200
	West-Vlaanderen	3.165	3.264	3.510	2.170	2.677

	Wallonië	45	41	32	14	23
	Buiten België	30	22	27	6	13
Eindtotaal		**15.932**	**16.666**	**17.642**	**11.453**	**13.668**
migratie-achtergrond	provincie van de verblijfplaats	2017	2018	2019	2020	2021
	Antwerpen	5.100	5.483	5.997	4.150	5.020
	Brussel	1.189	1.573	1.963	1.663	1.766
	Limburg	1.389	1.200	1.553	1.040	1.135
	Oost-Vlaanderen	2.674	2.971	3.335	2.672	3.054
	Vlaams-Brabant	2.877	3.346	3.615	2.983	3.288
	West-Vlaanderen	2.080	2.528	2.753	1.683	2.250
	Wallonië	28	24	28	25	16
	Buiten België	1	8	4	1	3
Eindtotaal		**15.338**	**17.133**	**19.248**	**14.217**	**16.532**
arbeidshandicap	provincie van de verblijfplaats	2017	2018	2019	2020	2021
	Antwerpen	1.251	1.570	1.723	523	707
	Brussel	75	51	26	9	13
	Limburg	890	825	1.047	404	420

	Oost-Vlaanderen	954	1.170	1.184	494	567
	Vlaams-Brabant	701	746	756	276	344
	West-Vlaanderen	940	1.252	1.263	559	637
	Wallonië	2	6	6	4	1
	Buiten België				1	4
Eindtotaal		**4.813**	**5.620**	**6.005**	**2.270**	**2.693**
55-plusser	provincie van de verblijfplaats	2017	2018	2019	2020	2021
	Antwerpen	360	394	521	299	412
	Brussel	24	68	89	90	81
	Limburg	179	168	303	155	187
	Oost-Vlaanderen	205	220	370	255	299
	Vlaams-Brabant	276	290	481	309	416
	West-Vlaanderen	177	275	319	190	225
	Wallonië	7	1	2	1	1
	Buiten België	4	1	1		
Eindtotaal		**1.232**	**1.417**	**2.086**	**1.299**	**1.621**

6. VDAB kan slechts cijfers weergeven vanaf 2018 (dit voor alle personen die instroomden in 2017). Hieronder vindt u een overzicht terug van het aantal personen (kortgeschoolden, niet-EU-burgers, personen met een arbeidshandicap en 58-plussers) die na 12 maanden aan het werk waren. Het gaat zowel over personen met een vervangingsinkomen als zonder. VDAB heeft geen cijfers over de toegeleide sector van tewerkstelling. NEET-jongeren worden niet als aparte categorie weergegeven.

a)

Kortgeschoold	geslacht	2018	2019	2020	2021
	Vrouw	11.726	11.467	10.452	9.954
	Man	20.284	20.078	18.511	18.581
Eindtotaal		**32.010**	**31.545**	**28.963**	**28.535**
migratie-achtergrond	geslacht	2018	2019	2020	2021
	vrouw	9.073	9.190	8.884	8.957
	man	13.407	13.620	13.482	13.992
eindtotaal		**22.480**	**22.810**	**22.366**	**22.949**
arbeidshandicap	geslacht	2018	2019	2020	2021
	Vrouw	2.735	2.679	2.241	2.226
	Man	3.720	3.701	3.282	3.411
Eindtotaal		**6.455**	**6.380**	**5.523**	**5.637**
58-plusser	geslacht	2018	2019	2020	2021
	Vrouw	814	977	1.065	1.148
	Man	1.234	1.421	1.435	1.540
Eindtotaal		**2.048**	**2.398**	**2.500**	**2.688**

b) Het land van herkomst buiten de EU zou ons een ellenlang lijst geven van geboortelanden. Om deze reden hebben we een onderscheid gemaakt tussen 3 categorieën: Belg, EU-burger, niet-EU-burger.

kortgeschoold	land van herkomst	2018	2019	2020	2021
	Andere Eu	4.123	4.152	4.031	4.105
	België	18.173	17.415	15.189	14.839
	Buiten EU	9.714	9.978	9.743	9.591
eindtotaal		**32.010**	**31.545**	**28.963**	**28.535**
migratie-achtergrond		2018	2019	2020	2021
	buiten de Eu	22.480	22.810	22.366	22.949
eindtotaal		**22.480**	**22.810**	**22.366**	**22.949**
arbeidshandicap	land van herkomst	2018	2019	2020	2021
	andere EU	414	426	348	376
	België	5.243	5.101	4.388	4.372
	Buiten EU	798	853	787	889
eindtotaal		**6.455**	**6.380**	**5.523**	**5.637**
58-plus	land van herkomst	2018	2019	2020	2021
	Andere EU	263	278	286	313
	België	1.605	1.890	1.958	2.032
	Buiten EU	180	230	256	343
eindtotaal		**2.048**	**2.398**	**2.500**	**2.688**

c) leeftijd

kortgeschoold	leeftijd	2018	2019	2020	2021
	-25 jaar	8.640	8.549	7.496	7.461
	25 tot en met 59 jaar	23.159	22.788	21.222	20.802
	60 jaar en +	211	208	245	272
Eindtotaal		**32.010**	**31.545**	**28.963**	**28.535**
migratie-achtergrond	leeftijd	2018	2019	2020	2021
	-25 jaar	5.322	5.179	4.655	4.677
	25 tot en met 59 jaar	17.105	17.569	17.640	18.154
	60 jaar en +	53	62	71	118
eindtotaal		**22.480**	**22.810**	**22.366**	**22.949**
arbeidshandicap	leeftijd	2018	2019	2020	2021
	-25 jaar	1.900	1.858	1.529	1.521
	25 tot en met 59 jaar	4.531	4.494	3.963	4.076
	60 jaar en +	24	28	31	40
Eindtotaal		**6.455**	**6.380**	**5.523**	**5.637**
58-plus	leeftijd	2018	2019	2020	2021
	58 -59 jaar	1.499	1.741	1.785	1.817
	+60 jaar	549	657	715	871
Eindtotaal		**2.048**	**2.398**	**2.500**	**2.688**

d) provincie

kortgeschoold	provincie	2018	2019	2020	2021
	Vlaams-Brabant	3.888	3.811	3.414	3.268
	West-Vlaanderen	6.062	5.802	5.332	5.609
	Oost-Vlaanderen	7.311	7.270	6.604	6.465
	Limburg	4.415	4.342	3.874	3.814
	Antwerpen	10.334	10.320	9.739	9.379
Eindtotaal		**32.010**	**31.545**	**28.963**	**28.535**
migratie-achtergrond	provincie	2018	2019	2020	2021
	Vlaams-Brabant	3.086	3.276	3.223	3.246
	West-Vlaanderen	2.936	3.041	2.975	3.364
	Oost-Vlaanderen	4.785	4.846	4.697	4.888
	Limburg	2.881	2.741	2.712	2.795
	Antwerpen	8.792	8.906	8.759	8.656
Eindtotaal		**22.480**	**22.810**	**22.366**	**22.949**
arbeidshandicap	Provincie	2018	2019	2020	2021
	Vlaams-Brabant	700	722	603	625
	West-Vlaanderen	1.389	1.267	1.131	1.236
	Oost-Vlaanderen	1.424	1.426	1.155	1.211
	Limburg	1.225	1.174	1.116	1.023
	Antwerpen	1.717	1.791	1.518	1.542
Eindtotaal		**6.455**	**6.380**	**5.523**	**5.637**

58-plus	Provincie	2018	2019	2020	2021
	Vlaams-Brabant	342	370	469	475
	West-Vlaanderen	385	476	475	540
	Oost-Vlaanderen	392	484	496	525
	Limburg	259	326	317	349
	Antwerpen	670	742	743	799
Eindtotaal		**2.048**	**2.398**	**2.500**	**2.688**